



חוקן ע"י סוכל עיין הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים • מיקוד 91430

טל/פקס 6515004 (אחה"צ) daf@dafyomi.co.il

מנחות דף ע.

השותל או הזורע דברים דלהלן כשהם כבר מעושרים, האם חייב לעשר שוב אחר שגדלו?

מה דין הטפל?	מה דין העיקר?	
צריך לעשר	ספק דרבה	בשותל שבולי תבואה שלמים ¹
צריך לעשר	צריך לעשר ³	בזורע גרעיני תבואה או בצלים ²

שיבולים שמרחן בכרי ולא דשן (שהתחייבו במעשרות), ושתלן וקרא עליהם שם תרומה במחובר, ואח"כ אכל לזו התרומה, מה דינו?

האם בכלל הוי תרומה?	האם חייב מיתה או חומש כשאכלם?	
בעיא דר' אבהו ⁴	פטור - דאינו דרך אכילה	בעודן מחוברים
בעיא דר' אבהו	בעיא דר' אבהו	כשתלשם

האוכל ביצי נבלת עוף טהור המעורות ומחוברות עדיין בתרנגולת, באופנים דלהלן האם מטמא בגדים אבית אבליעה? [תוד"ה ביצי].

ביצים גמורות	ביצים שאינם גמורות	
לרש"י: מטמא בגדים ⁵ לתוס': אין מטמא בגדים	אין מטמא בגדים	כשאכלם כשהם בפנים
מטמא בגדים ⁶	לרש"י: אין מטמא בגדים לתוס' - אם יצאו קודם מיתה: אין מטמא - אם יצאו אחר מיתה: מטמא ⁷	כשאכלם כשהם בחוץ

¹ דכיון שהם שלמים שלא דשן עדיין, הם אינם כלים בקרקע אלא מוסיפים וגדלים יותר - וחשובים דבר שאין זרעו כלה.

² גרעיני תבואה הם דבר שזרעו כלה. ובצלים הגם שאין זרעם כלה, מ"מ כיון שכך דרך גידולם, בזה פשיטא שצריך לעשר גם את העיקר.

³ כן אמר רבה, דאם תמצא לומר דאזלינן בתר העיקר רק לחומרא ולא לקולא, אי"כ פשיטא שצריך לעשרת את הגידולים.

⁴ דאיבעי ליה האם השתילה מבטלת את שם הטבל ממנו, וא"כ אי"א לקרוא עליה שם תרומה כשהיא מחוברת [עד שיקצור אותה וימרחנה שוב], וקודם לכן מותר לאכול ממנה עראי, או שאינה מפקעת המירווח שטבלו - ואפשר לקרוא עליה שם תרומה.

⁵ מבואר בסוגיא שהאוכל מביצי נבלת עוף טהור בפנים טמא, והקשה רש"י מסוגיא דביצה (ז). דאמרין שאם אכל משלל הביצים של נבלת עוף טהור - טהור. ותירץ, דשם מיירי שתלשינהו ואכלינהו. והקשו תוס', דהוא מילתא בלא טעמא - דמה נפק"מ אם הכניס ראשו לתוך מעיה ואכל - שטמא, ואם תלש ואכל - טהור. ולכן פירשו, ששם מיירי בביצים גמורות, ולכן אינו מטמא בגדים. ואילו כאן מיירי בביצים שאינם גמורות. ולשיטתם בביצים גמורות, אין נפק"מ בין אם אכלן בפנים או שתלשן ואכלן בחוץ. [וזהו שהקשו על עצמם בהמשך דבריהם, דמנין לסוגיא כאן שאכלן מבפנים שלא כדרך אכילה, דאולי הוציאן ואכלן בחוץ, שג"כ מטמא בגדים באינם גמורות]. עכ"פ מזה שרש"י הקשה משם לכאן, ש"מ דס"ל דגם כאן מיירי בביצים גמורות כמו שם. [והגם ששם יש ב' גרסאות אם מיירי בביצים גמורות או לא (עי' שם בתוס' ד"ה ומצא), מ"מ רש"י עצמו כן גורס שם ביצים גמורות].



הוכן ע"י סוכל עיין הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים • מיקוד 91430

טל/פקס 6515004 (אחה"צ) daf@dafyomi.co.il

מנחות דף ע:

העושה חלה⁸ ומצרף מהמינים דלהלן בעיסתו, האם מצטרפים? [תוד"ה תנא].

מיני חיטים הנ"ל עם מיני שעורים הנ"ל	כוסמין ⁹ עם חיטים/ שבולת שועל עם שיפון או עם שעורים	
מצטרפים ¹⁰	מצטרפים	כשבכל הכל היטב
לתי' אי בתוס': אין מצטרפים לתי' ב' בתוס': תלוי אם יש שיעור ¹¹	מצטרפים	כשעשה מכל מין עיסה והשיכם

⁶ כן הדין בין לרש"י ובין לתוס', אמנם לרש"י הטעם משום שלא אכלן כשהם בפנים, ולתוס' משום שבביצים גמורות אינו מטמא בנבלת עוף טהור.

⁷ כבר נתבאר שלתוס' מה שאכל את הביצים בחוץ הוא אינו סיבה לטהרם, ואם הם ביצים שאינם גמורות צריך להיות שטמא. אלא שאם יצאו קודם מיתה - מיתה עושה "ניפול" [פי', שמחשיבה את הדבר כאילו פרש וניתק עוד בזמן חיותו, ואינו מכלל נבלת עוף טהור]. אולם אם הוציאן אחר מיתה [ולא עשתה בהן מיתה דין "ניפול"] - מטמא בגדים, כיון שהם ביצים שאינם גמורות.

⁸ ביארו רש"י ותוס', שהמשנה והברייתא שאמרה: "כוסמין מין חיטין, שבולת שועל ושיפון מין שעורים", היא מדברת דוקא לענין חלה. דלענין כלאים, שעורים ושבולת שועל אינם כלאים, וכן כוסמין ושיפון, וא"כ יש ב' שינויים חדא שכוסמין הגם שחשובים למין חיטים הם אינם כלאים עם שיפון, וכן להיפך שיפון עם שיבולת שועל הם כן כלאים, [דרך כל זוג בפני עצמו הוא אינו כלאים]. וכן לענין מצה בפסח אין את החילוקים הנ"ל, דהא אמרינן שאם ליקט מכל חמשת המינים ועשה מהם מצה יוצא בהם ידי חובתו בפסח. וכיון שכן, ע"כ שהברייתא הנ"ל מיירי רק לענין חלה, ולא לענין כלאים ולא לענין מצה.

⁹ ויש להם דין מיוחד, שאף שהם מין חיטים מ"מ הם מצטרפים גם עם השעורים.

¹⁰ דהנה יש להקשות, שבמשנתנו אמרינן על כל חמשת המינים שמצטרפים זה עם זה לחלה, ואילו בברייתא מבואר שקבוצת חיטים אינה מצטרפת עם קבוצת השעורים. ובאמת מכח קושיא זו פירש"י שמה שאמרה המשנה שמצטרפים זה עם זה היינו כפי הפירוש שפירשה הברייתא את המשנה. אמנם תוס' כתבו שאין צריך לדוחק זה, דקושיא זו כבר הקשה הירושלמי, ותירץ שהברייתא מיירי באופן שהם רק נושכים זה בזה, כלומר אחר שעשה את כל העיסות הצמידן והשיכן זו בזו, ולכן אין מצטרפות הקבוצות זה עם זה, והמשנה שאמרה שכולם מצטרפים מדברת כשבכללן היטב ועשה מכולם עיסה אחת.

¹¹ כתבו תוס': דעוד יש לפרש דכשיש בכל אחד בפני"ע שיעור חלה, בזה מיירי הברייתא שאין תורמין מקבוצת החיטים על קבוצת השעורים, אולם כשאין בכל אחד שיעור חלה וצריך לצרף את החיטים והשעורים כדי שיהיה שיעור חלה - כן תורמין מזה על זה, [ומיירי שיש שם כוסמין שהם מין הדומה לשניהם - ויטול החלה מהכוסמין].



חוקן ע"י סוכל עיין הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים • מיקוד 91430

טל/פקס 6515004 (אחה"צ) daf@dafyomi.co.il

מנחות דף ע: - המשך

תבואה [- חיטים או שעורים קודם טחינה] וקמחים ובצקות שמצטרפים¹², האם ג"כ קליפות התבואה מצטרפים?

קליפות שעורים	קליפות חיטים	
מצטרפים	מצטרפים	כשהם לחים
אין מצטרפים	מצטרפים	כשהם יבשים

להוה אמינא שבגמ', במה נחלקו ר' יונה ור' יוסי ב"ז לפירש"י ולתוס' [תוד"ה מאי].

לרש"י שגרסינן: "מאי קודם לעומר" - ולענין חדש ¹³	לתוס' שגרסינן: "מאי קודם לפסח" - ולענין קצירה ¹⁴	
אוכלים משהאיר המזרח	קוצרים אחר קצירת העומר	לר' יונה - (קודם קצירת העומר)
אוכלים רק אחר הבאת העומר	קוצרים רק אחר הבאת העומר	לר' יוסי - (קודם הבאת העומר)

¹² רב כהנא ביאר, שמצטרפים לשיעור לחייב האוכל מהחדש. רב יוסף ביאר, שמצטרפים לשיעור לחייב האוכל חמץ בפסח. ורב פפא ביאר, שמצטרפים לשיעור לחייב האוכל מעשר שני חוץ לחומה. ורבא ביאר, שמצטרפים לשיעור לטמא טומאת אוכלין בכביצה.

¹³ רש"י גורס: "מאי קודם לעומר", והיינו שמחלוקתם היא לענין מה שאמרה המשנה: "ואסורים בחדש מלפני העומר". ובזה נחלקו כדלהלן, ולפירושו הקשו תוס' כמה קושיות.

¹⁴ תוס' ס"ל שלא נחלקו לענין חדש, דלכו"ע אסורים בו עד שיביאו את העומר, אלא מיירי לענין קצירת העומר. והכי גרסינן: "ואסורים מלקצור מלפני הפסח", ועל זה שאלה הגמ': מאי קודם לפסח, ר' יונה אמר קודם קצירת העומר [ומה שנקט פסח, הוא כי בין כה אסור לקצור ביו"ט]. ור' יוסי אמר קודם הבאת העומר, והיינו שרק אחר הבאת העומר מותר לקצור. ועל זה שאלה הגמ' דא"כ זמן היתר אכילת חדש והיתר קצירה הוא בזמן אחד - אחר הבאת העומר, ולמה א"כ לא תני ועריב להו.